

Finanțarea campaniilor electorale online între provocări și soluții

Asociația Promo-LEX a participat la Conferință Regională Bani în politică 2023: „Finanțarea campaniei online: provocări și soluții”, organizată, la Bulboaca, pe 6-7 iulie, de Institutul Internațional pentru Democrație și Asistență Electorală (International IDEA), în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală a Moldovei, Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR), Fundația Internațională pentru Sistemele Electorale (IFES) și Institutul Național Democrat (NDI).

Mariana Focșa,
analistă Promo-LEX

Prezentând, în cadrul evenimentului, experiența Asociației Promo-LEX de monitorizare a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, analista finanțelor partidelor politice, Mariana Focșa a menționat că, în Republica Moldova, campaniile politice și electorale online au început să capete amploarea, atât ca număr de actori implicați, cât și ca valoarea costurilor, din 2019, mai ales. Motiv din care, Promo-LEX a decis să monitorizeze în detaliu modul cum se desfășoară aceste campanii și costurile pe care le implică, utilizând două instrumente: rapoartele periodice privind publicitatea politică elaborate de META și rapoartele Google privind publicitatea politică. Sunt instrumente utile, dar care nu oferă însă un tablou complet și transparent al cheltuielilor pentru publicitatea politică, a precizat analista.

În cadrul monitorizării, Promo-LEX a constatat că o bună parte din cheltuielile pentru campaniile electorale desfășurate în mediul online nu sunt raportate de către partide și concurenți. Spre exemplu, în campania electorală pentru prezidențialele din 2020, care s-a desfășurat preponderent

online, aproape o treime din totalul cheltuielilor neraportate au fost pentru publicitatea online, a menționat Mariana Focșa, precizând că este vorba despre o sumă de minim 2 milioane de lei.

O altă problemă majoră pe care Promo-LEX a constatat-o și care se perpetuează este implicarea părților terțe în finanțarea politică și electorală care presupune finanțarea reclamelor politice online de către alți subiecți decât partide sau concurenți. Mariana Focșa a precizat că de cele mai dese ori este complicat de dezvăluit cine sunt aceste părți terțe care pot fi persoane din străinătate, precum și entități neautorizate de cadrul legal să efectueze asemenea plăți.

„Putem afirma că platformele online au devenit un instrument foarte eficient pentru eludarea cadrului legal privind campaniile electorale și finanțele politice”, a subliniat Mariana Focșa. Analista a prezentat mai multe cazuri de implicare a părților terțe în finanțarea și promovarea partidelor politice sau a concurenților electorali, cazuri pe care Promo-LEX le-a analizat într-un [document de politici](#), publicat în aprilie 2023.

Mariana Focșa, analistă
Promo-LEX

„Dificultățile pe care le întâmpinăm în procesul de monitorizare sunt lipsa de acces la informații privind cheltuielile pentru publicitatea politică sponsorizată pe Google sau Facebook și privind actorii care le efectuează,

adică plătitorii finali”, a subliniat analista.

„Trebuie să adoptăm reglementări clare și detaliate privind campaniile politice și electorale online, inclusiv prin obligarea partidelor și concurenților de a face publice informațiile privind publicitatea politică online, costurile ei și cine sunt cei care le efectuează. Ar trebui reglementată finanțarea politică și electorală de către părți terțe, un fenomen foarte răspândit, în special, pe platformele online. Totodată, este necesar să se stabilească sancțiuni proporționale și disuasive pentru cei care încalcă cadrul legal”, a concluzionat Mariana Focșa.

Evenimentul a reunit părți interesate de finanțarea politică și electorală din Republica Moldova, Ucraina, Georgia, Armenia, România, Bosnia și Herțegovina, Letonia, Lituania și alte state. Au participat reprezentanți ai autorităților cu atribuții de control și supraveghere a finanțării politice, monitori ai societății civile, partide politice, organizații internaționale, reprezentanți ai platformelor online, mass-media, experți în domeniul electoral și al finanțării politice.

Participanții au analizat provocările campaniilor online pentru integritatea finanțelor publice, au trecut în revistă principalele tendințe și au subliniat că monitorizarea integrității finanțelor politice, detectarea încălcărilor și aplicarea sancțiunilor au devenit semnificativ mai dificile de la apariția formelor online de campanii (plătite și neplătite) și că instituțiile responsabile de supravegherea finanțelor politice și actorii societății civile din întreaga lume se confruntă cu provocări similare pentru a se asigura că campaniile online respectă standardele democratice, care trebuie să asigure egalitatea concurenților, principiile votului liber și corect, transparența și responsabilitatea în ceea ce privește rolul banilor în politică.